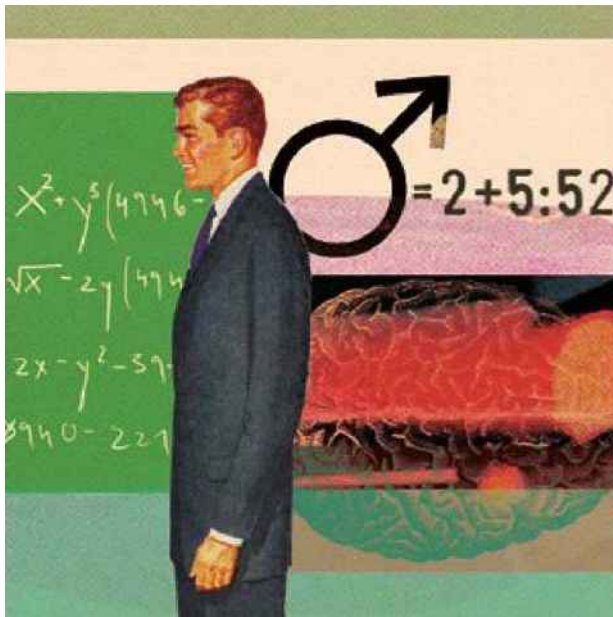

16.19x25.76	2	עמוד 22	שינוי תוכן	16/05/2013	37001433-1
קמפוס אקדמי אחו - 132840					

חוקרים חינוך

חוקרי חינוך מוזמנים לפרסם עבודות. שלחו תקציר של המחקר, באורך של לא יותר משני עמודים, כולל הצגת הנושא, שאלת המחקר, המתודולוגיה והממצאים, וכן צרפו פרטים להתקשרות. רחוב בן סרוק 8, תל אביב, מיקוד 62969, hofshi@morim.org.il

על גבריות, מתמטיקה וחינוך

איור: איילה טל

גברים מהווים מיעוט במערכת החינוך הישראלית. מחקר מגלה כי מניעי הגברים שבחרו לעסוק בהוראת מתמטיקה משתנים לפי המגזר שממנו הם באים

מהמניעים הגברים לבחור במקצוע הוראת המתמטיקה בבית הספר היסודי, וכי צד משפיע על כך הרקע התרבותי שלהם? מחקר של ד"ר שוש מלאת וד"ר אחי גלעד מהמכללה האקדמית אחוה בחן לעור מק סוגיה זו.

מיעוט המורים הגברים במערכת החינוך בכלל ובבתי הספר היסודיים בפרט הוא עובד. דה ידועה שמעסיקה את קובעי המדיניות. במגזר היהודי, כ-19% מהמורים הם גברים, ורק כ-9% מלומדים בבית הספר היסודי. במגזר זר הערבי המצב טוב יותר: כ-49% מורים גברים בכל המערכת וכ-32% בבית הספר היסודי. במערכת הכשרת המורים התמונה בעייתית אף היא: רק 18.3% מכלל הלומי דים הם גברים.

המחקר בחן את מניעי הבחירה של גברים במקצוע המתמטיקה ואת תפישתם לגבי תפקידם כמורים למתמטיקה בבית הספר היסודי. המחקר התמקד בבחינת השפעת הרקע התרבותי ממנו באים המורים, וכלל ראיונות עם מורים יהודיים ילידי הארץ, מורים עולים מאתיופיה, מורים עולים מחבר העמים ומורים ערבים-כדוויים.

ניתוח הראיונות גילה קווים משותפים לכלל המורים, וביניהם אהבת המתמטיקה והכרה בחשיבות הוראתה בבית הספר היסודי כבסיס לקידום התלמידים וכשער להצלחה בעתיד. בקרב כלל הגברים לוותה הבחירה כהתלבטות רבה ובמחשבה על בחירה במקצוע אחר שיש בו אפשרות לשכר או למעמד חברתי גבוה יותר. עוד ציינו הגברים כי דמויות מורים ומורות מעברם היו בין הגורמים המשפיעים על בחירתם. חלק מהגברים, ללא הברדל בהשתיכות התרבותית, ראו את לימודי ההוראה כשלב ביניים או כקראש קפיצה לתפקידי ניהול.

לצד המשותף, ניכרו הבדלים בין הקבוצות התרבותיות השונות. כך, בקרב הכדוויים, מרבית המניעים שצינו היו מניעים חיצוניים, כמו הצורך בתעסוקה יציבה לאור מיעוט האפשרויות התעסוקתיות במגזר לגברים משכילים, השפעה של בני משפחה וחברים וניסיונות חינוכיים בעבר. הם ציינו גם מניעים אידיאולוגיים-אלטרואיסטיים ומניעים פנימיים הנוגעים לאהבת הוראת המתמטיקה והעיסוק בחינוך. הם תפשו את היותם מורים

האידיאולוגי. עם זאת, יחד עם רצונם להשיג פיע על החברה ולהיות סוכני שינוי בקהילה, ציינו כולם את הסטטוס והיקרה הנמוכים של המקצוע ואת הכורח לעבוד בעבודה נוספת כדי להשלים הכנסה, כמניעים המרתיתיים עים מבחירה במקצוע. בנוסף ציינו התנסויות קודמות בחינוך הפורמלי (מורים שהשפיעו על בחירתם) והתנסויות מעשיות בחיינוך בלתי פורמלי (בתנועת הנוער ובצבא) כמניעים לפניהם להוראה. הגברים הצברים

למתמטיקה כגורם חשוב בבניית התשתית לקידום תלמידים במגזר והעידו שהם משקרי עים בהכנת שאלות ותרגילים שיהיו רלוונטיים לאוכלוסייה הברווית שהם מלמדים. בקרב יוצאי אתיופיה, בלטו המניעים החיצוניים הבאים: השפעה של מורים ומחנכים מהעבר המהווים מודל לחיקוי; התנסות קודמת בהדרכה; ותפישת הוראת המתמטיקה כמקצוע מכובד ביותר. מניעים אלה חברו למניעים אלטרואיסטיים: רצון להיות מודל

הגברים הצברים היו היחידים שצינו כמניע פנימי את האהבה לילדים והרצון לטפל בהם

היו היחידים שצינו כמניע פנימי את האהבה לילדים והרצון לטפל בהם ולהעניק להם חום ודרכי התמודדות עם קשיי המתמטיקה. יחד עם זאת הם הביעו חשש מפני גילויי חיבה פומביים לילדים, שעלולים להתפרש כהטייה מינית.

לאור ממצאיהן, ממליצות החוקרות למערכת הכשרת המורים לבנות ולפתח תוכניות הכשרה המדגישות את הפן הערכי-חברתי של מקצוע ההוראה בכלל והוראת המתמטיקה בפרט, אותו ציינו הגברים ללא קשר לסטטוס וליוקרה. לדבריהן, תוכניות מסוג זה עשויות למשוך גברים להוראה, והגידול במספרם ייצור איוון חינוכי וחברתי בבתי הספר ויעלה את היקרה של המורים בחב"ה הישראלית.

נגה שביט-רז

לחיקוי בקרב העדה וליהפך לסוכני שינוי חברתיים בקהילה. הם האמינו, שבהיותם גברים מורים למתמטיקה הם מהווים תמויץ לפיתוח הדור הבא של תלמידים יוצאי אתיופיה, והקפידו ללמד לפי תוכניות הלימודים כדי להביא את תלמידיהם למבחנים כשהם מוכנים.

לעומתם, יוצאי חבר העמים הרגישו יותר את המניעים הפנימיים: הישגיהם האישיים במתמטיקה והרצון לקדם את התלמידים להישגים גבוהים ביותר. הם התייחסו לשיטות ההוראה היעילות ללימוד מתמטיקה הקשורות לתרגול, אימון והשקעה רבה בשיעורים בכיתה ובלימוד עצמי, והצביעו על עצמם כמורים המובילים למצוינות את התלמידים בעלי המוטיוציה. בקרב היהודים הצברים בלט דווקא המניע